

A wide, calm river flows towards a distant line of green trees under a heavy, overcast sky. The water's surface is textured with gentle ripples, reflecting the muted light from above. The horizon is flat, separating the water from the dense forest on the far bank.

05.

Voda a odtokové poměry

Strategický park Dolní Lutyně počítá s masivním odběrem vody z řeky Olše a zásadním zásahem do místních odtokových poměrů.

Zkušenosti z jiných lokalit jasně varují, že průmyslové zóny podobného typu mohou dramaticky ovlivnit vodní režim a životní prostředí v širokém okolí. Celá oblast je navíc vysoce riziková díky záplavám. Je známo, že hladina podzemní vody je velmi vysoká a vsakování vod do země není možné realizovat.

Protipovodňová ochrana bude realizována pouze na úroveň 200 leté povodně, na větší povodně se již opatření obecně nerealizují. Při více než 500 leté povodni by došlo k velkým škodám ve Věřňovicích, ale lze předpokládat, že také v průmyslovém areálu.

Kdo převezme odpovědnost za toto riziko a možnou ekologickou havárii, která by mohla nastat, pokud by v záplavovém území stál podobný provoz?

Technologie, které by měly dle návrhovačů v přirozeném záplavovém území Olše existovat představují reálné riziko uniků nebezpečných chemických látek, mimo jiné i těžkých kovů, které jsou pro životní prostředí a člověka velmi nebezpečné a v případě uniků do vodního a horninového prostředí velmi těžko odstranitelné.

V dohodě se signatáři „Dohody o spolupráci“ z roku 2024 se říká, že nesmí dojít k zhoršení kvality vody v Olši a okolních toků a nesmí klesnout její hladina. Kdyby se tak stalo, signatáři mají právo říci, že v plánování výstavby se nemá pokračovat. Vzbuzuje to v nás obavy vymahatelnosti takové dohody.

Máme za to, že dosavadní studie odtokových poměrů z území pro plánovanou výstavbu je nedostačující.

Především proto, že se nezabývá vlivem na podzemní vody. V těchto dnech bylo ze strany zástupců projektu podepsáno rozšíření této studie právě o vliv na podzemní vody. Tyto představují v přirozených kolektorech říčního aluvia řeky Olše obrovskou přírodní hodnotu. Jsme rádi, že tento náš dlouhodobý apel byl vyslyšen a že k posouzení dojde. Budeme velice netrpělivě čekat na objektivní hodnocení situace.

Již dnes vidíme, jak velkým zásahem do krajiny, do chování podzemních vod a do celého povodní byla výstavba dálnice D1.

Vliv na podzemní vody se posuzuje především ve vztahu k povodním. Povrchová voda při nich působí zpravidla jen několik hodin, nicméně, podzemní vody mají svůj velmi specifický hydrologický režim. Pohyb a doplňování zásob trvá mnohem delší dobu, než je doplnění zásoby v povrchovém vodním útvaru (např. údolní nádrží). Podzemní voda je ve výrazné interakci s geologickým prostředím, proto i to je nutné z pohledu množství a kvality podzemní vody chránit.

Normy a vyhlášky stanoví protipovodňová opatření pouze do úrovně 200 leté vody a na

vyšší úroveň, třeba 500 leté vody, se neuvažují. Byť je protipovodňová ochrana dostatečná, bývá často naddimenzována z důvodu předběžné opatrnosti.

Z tohoto nám vychází, že při rozsáhlejších záplavách může dojít nejen k zaplavení našich domovů, ale také k zaplavení GF. Je na straně investora míra posouzení tohoto rizika.

Dosavadní studie obsahuje variantu, kdy byl posouzen vliv také dalších staveb – tedy obchvatu a vysokorychlostní tratě. I přes to, že jsou tyto projekty ve fázi studií, nebudou mít dle zpracovatele studie významný vliv na odtokové poměry.

Bezpečnostní přelivy údolních nádrží bývají často dimenzovány na tisícileté N-letosti. To však neplatí pro protipovodňová opatření u staveb typu Gigafactory. Zohlednění povodňového rizika je bezpochyby zásadní, stejně důležité je ale i hodnocení záměru z pohledu nízkých průtoků a hydrologického sucha, které může mít v souvislosti s probíhající klimatickou změnou zásadní dopad na jeho budoucí provoz.

Z hlediska fungování krajiny jako celku, především její vodní bilance, je nutné si uvědomit, že zásoby podzemní vody ani hydrogeologické prostředí – včetně půdních struktur, které jsou s vodou v neustálé interakci – se během našeho života neobnoví.

Důsledky ztráty vody v krajině a narušení podzemních vodních kolektorů jsou těžko představitelné, přesto velmi reálné.

Čtyři druhy povodní, resp. rizika. Extrémní deště do území, povodeň na Lutyňce (prokopnutí hráze), povodeň z Olše, a po kulminaci Olše přišla kulminace Odry, tedy zpětné vzdušné do Olše, což zapříčinilo rychlejší odtékání Olše. Modely zpětné říkají, že navržené protipovodňové opatření bude pro budoucnost dostačující a odtokové poměry nebudou ovlivněny. Bude tomu opravdu tak?

Při výstavbě bude realizována navázka o výšce 0,5 m u dálnice D1.

Vzhledem k etapizaci projektu na dvě etapy nastane situace, kdy v rámci první etapy, tedy na ploše blíže dálnici D1, již bude probíhat výstavba. Tím dojde na soustavě stávajících odvodňovacích kanálů na polích k jejich přerušení. Obáváme se dopadů na ploše druhé fáze, tedy bíže k dětmarovické elektrárně, kde pole do její realizace zůstanou zemědělsky využívána, ale odvodňovací kanály budou od silnice směr Věřňovice uzavřeny.

Tím ztratí na několik let svou funkci a k odvodnění polí nebude docházet. Nebo se již se zemědělským obděláváním při zahájení výstavby neplánuje?

doc. RNDr. Jan Hradecký, Ph.D.

Ostravská univerzita, katedra fyzické geografie a geoekologie, přírodovědecká fakulta

Velkým paradoxem celého plánování záměru jsou informace o potřebě spuštění procesu EIA, v této souvislosti je závažné, jak může tento proces proběhnout, když v podstatě nevíme, co má v dané lokalitě stát, v jakém rozsahu, jaký typ technologie.

Jak lze posuzovat mlhavý záměr, když není oficiálně známý investor a jeho technologie?

K jakým závěrům, s tolika otazníky, může EIA dospět a jak relevantní její závěry mohou být?

Otázky občanů k tématu

Jak zajistíte, že čerpání provozní vody z Olše (až 191,6 l/s) nebude mít negativní vliv na řeku a okolní ekosystémy?

Jaké dopady na vodní režim měly podobné projekty jako v Mošnově nebo Holešově, kde došlo k rozsáhlým úpravám melioračních systémů? Povodně v září 2024 ukázaly, že průmyslová zóna sama vytvořila potenciální nové záplavové území. Při její stavbě byly zrušeny odvodňovací koryta bývalého letiště, nová kanalizace zóny nestačí pobrat extrémně velké dešťové srážky, většina podniků v zóně tak byla zaplavena a silnice v zóně musely být na pár dní uzavřené.

Můžete potvrdit, že velké průmyslové zóny zásadně ovlivňují lokální odtokové poměry a mohou vést k vyššímu riziku povodní či naopak sucha v okolí?

Jak toto ovlivní plánované zachování zemědělských aktivit ve zbytku plochy určené pro výstavbu.

Jak konkrétně zabráníte tomu, aby se neopakovala situace z Holešova, kde se dlouhodobě diskutuje o hrozbě znehodnocení zdrojů pitné vody?

Můžete vyloučit, že váš projekt nezvýší riziko povodní nebo naopak sucha, když zásadně zasahujete do odtokových poměrů v nivě řeky Olše?

Dosavadní studie nepočítají se spodními vodami, což je pro tuto oblast zásadní nedostatek. Existuje vůbec nějaký způsob, jak toto přesně vyhodnotit nebo se opět jedná jen o odhady?

Studie konstatuje, že navržená PPO nijak neovlivní Věřňovice – je nebo bude to ověřeno nezávislou oponenturou?

Děkujeme za pozornost

budeme rádi, pokud se na nás obrátíte s dotazy

Tel.: (+420) 724 065 864

Mail: info@zachovejmepoolsi.cz

Web: www.zachovejmepoolsi.cz